

ק"ח.: גנב שהחזיר שלא לדעת הבעלים

מהלך הסוגיה

משנה. "הגונב טלה מן העדר (ונודע לבעליו), והחזירו (בלא דעתו), ומת או נגנב - חייב באחריותו. לא ידעו בעלים לא בגניבתו ולא בחזירתו, ומנו את הצאן ושלמה היא - פטור."

בין האמוראים ארבע דעות; והן שתי מחלוקות:

(א) גנב לדעת - לרב צריך דעת, לשמואל וסיעתו א"צ אלא מניין פוטר.

(ב) גנב שלא לדעת - ר' יוחנן מתיר להחזיר ללא דעת; רב ושמואל: מניין פוטר; רב חסדא: צריך דעת.

סידור המחלוקות בטבלה:

	גנב לדעת	גנב שלא לדעת	"ומנו את הצאן ושלמה היא - פטור"
רב	צריך דעת	מניין פוטר	אסיפא (=גנב שלא לדעת)
שמואל	מניין פוטר	מניין פוטר	אכולה
רבי יוחנן	מניין פוטר	אפילו מניין א"צ	ארישא (=גנב לדעת)
רב חסדא	מניין פוטר	צריך דעת (דאנקטה נגרי ברייתא)	ארישא (=גנב לדעת)

ו"מודה רב ברקועתא" (=טלוא; אונקלוס בראשית ל, לב-לה), שכיוון שנפר א"צ דעת.

"לימא כתנאי". גנב טלה מהעדר ומטבע מהפיס -

ר' ישמעאל: יחזיר למקום שגנב; ר' עקיבא: צריך דעת הבעלים.

	ר' ישמעאל: יחזיר למקום שגנב	ר' עקיבא: צריך דעת הבעלים
מאי לאו	מנן (שממשמש בכיסו תדיר) פוטר, כרב	צריך דעת, כשמואל
	א"צ אפי' מניין, כר' יוחנן	צריך דעת, כרב חסדא
רב זביד בשם רבא	לא כלתה שמירתו ועדיין שומר	כלתה שמירתו וצריך דעת הבעלים
	כרב חסדא. וכאן בשומר שגנב מרשות עצמו והחזיר למקום שגנב	

"לימא מניין פוטר תנאי היא": הגוזל את חברו¹, והשיבו לו בהבלעת חשבון (בלי ידיעתו) -

	תנא א: יצא	תנא ב: לא יצא
לימא	מנן (שממשמש בכיסו בכל שעה) פוטר	צריך דעת
אמרי	כר' יצחק, אדם מממשמש בכיסו בכל שעה	לא כר' יצחק, ואין מניין שיפטור
ואב"א	כשהחזיר לכיס הנגזל	כשהחזיר לידו של הנגזל, וי"ל שהלה השליכו לתיבה ללא מניין
ואב"א	אין עוד מעות בכיס	יש עוד מעות בכיס, ואין נפר

[ג' בתמוז התש"פ]

¹ וכן פסק ר' יוחנן בב"מ (מג.). והוא יעמיד את המחלוקת בסלע כמו בטלה בשומר ולא כרב חסדא - מהריק"ש בדעת רש"י.

² לא פרש כיצד מסביר לגבי סלע מן הפיס. וחקקו בזה מפרשים. רשב"א, פנ"י בדעת רש"י: גם זה מעמיד רבא בשומר שגנב מרשותו. בעל המאור (דף מה.): בזה השאיר רב זביד את הצעת הגמ' דפליגי בדרב ושמואל. מהריק"ש בדעת רש"י: כך לרב זביד, אך לר' יוחנן כעין דברי רשב"א ולא ס"ל כרב חסדא. ע"ע שם. וע"ע ביאור חברותא לב"מ (מ: הערה 15).

³ בפשטות, כשגנב שלא לדעת, ולכן מבליע בחשבון (בעל המאור דף מה.; ועי' מהריק"ש). וסוגיין שיצא (ב"מ סד.).